

Lehtojensuojeluohjelman (LSO) 1980-luvun inventointien tiedot

1 Aineisto lyhyesti

Aineisto sisältää pääasiassa 1980-luvulla tehtyjen lehtojensuojeluohjelman inventointien kuviot ja niiden ominaisuustiedot sekä vastaavat tiedot 1990-luvulla toistetuista lehtoinventoinneista. Tavoitteena oli saattaa lehtoinventointien tiedot paperiarkistosta digitaaliseen muotoon ja soveltuvilta osin paikkatiedoksi. Ominaisuustiedoksi on nyt tallennettu tietyt luokkamuotoiset tiedot lehdoista sekä esiintymistiedot tutkittujen lehtoalueiden puulajeista, ei sen sijaan pitkiä tekstikenttiä eikä muiden kuin puulajien esiintymistietoja.

Aineisto sisältää päällekkäisiä kuvioita. Täysin samoja polygoneja on päällekkäin tapauksissa, joissa samalle alueelle on tehty useita lajilistoja, ja osittain samoja tapauksissa, joissa kohteella on käyty useita kertoja.

2 Aineiston attribootit

LSO_ID (integer): Kuvion tunniste (1 - 2091)

Kohdenimi (string): Lomakkeessa annettu kohdenimi

OsaAlue (integer): Saman kohteen osa-alue numero. Osa-alueet numeroituina 1, 2, 3... jne. Koska toisinaan samalla osa-alue numerolla oli merkittynä useita kuvioita, käytettiin myös kaksinumeroista kirjaustapaa, esim. "43". Tämä tarkoittaa, että kyseessä on osa-alueen 4 kolmas erilliseksi rajattu kuvio.

Vanha_kunt (string): Inventoinnin aikainen kunta (ei päivitetty ja voi olla myös tyhjä, ellei lomakkeelle merkitty)

InventPvm (date): Inventointiaika päivämäärän tarkkuudella, esim. 1984-07-15

Inventoi_2 (string): Inventointiaika vapaassa tekstikentässä, jos kirjattu esimerkiksi vain kuukauden tarkkuudella tai jos toinenkin inventointikerta

PintaAla_h (double): Pinta-ala hehtaareina, jos annettu lomakkeella lukuarvona (-1 ellei pinta-alaa ole arvioitu)

PintaAla_v (string): Pinta-ala vapaana tekstikenttänä, jos ilmoitettu pinta-ala muussa muodossa

Lehtotyyppi (string): Ilmoitetut lehtotyypit. Vakiintuneilla tyyppinimillä ilmoitetut rastitettua suoraan digitointilomakkeessa: AegT, AT, AthAssT, AthOT, CiT, CorAegT, DipIT, GDT, GFIT, GOFIT, GOMaT, GORT, GT, GVT, HeOT, LHerGeuT, LT, MatT, MeLat, OFIT, OMaT, ORT, PuViT ja VRT (ks. liite 1). Nämä purettu tekstiksi. HUOM. Myös muita lehtotyyppijä selvitetty myöhemmin. Ks. muut kentät.

Lehtotyy_1 (string): Lehtotyyppi vapaana kenttänä, jos ilmoitettu muuta kuin vakiintuneita tyyppinimiä.

Vallitseva (string): Lomakkeessa alleviivattu tai muuten vallitsevaksi merkitty lehtotyyppi (puuttuu suuresta osasta)

Muu_Kasvil (string): Lomakkeessa mahdollisesti ilmoitettu muu kasvillisuustyyppi

Kivisyys (string): Yleisimmän inventointilomaketyypin attribuutti kivisyydestä, vaihtelevia kirjauksia tekstimuodossa

Sammalpeit (string): Yleisimmän inventointilomaketyypin attribuutti sammalten peittävydestä, vaihtelevia kirjauksia tekstimuodossa

Kosteusolo (string): Yleisimmän inventointilomaketyypin attribuutti kosteusoloista, vaihtelevia kirjauksia tekstimuodossa

Kaltevuus (string): Yleisimmän inventointilomaketyypin attribuutti maaston kaltevuudesta, vaihtelevia kirjauksia tekstimuodossa

Luokitusar (string): Yleisimmän inventointilomaketyypin attribuutti arvoluokasta, vaihtelevia kirjauksia tekstimuodossa (yleisimmät luokat valtakunnallinen, maakunnallinen, paikallinen)

Digitointi (string): Tieto poikkeamasta tai puutteesta, esim. "Rajaus epävarma" tai "Kartta eri pdf:ssä".

Puut attribuutteina (string):

Acer_plata (vaahtera), **Alnus_glut** (tervaleppä), **Alnus_inca** (harmaaleppä), **Betula_pen** (rauduskoivu), **Betula_pub** (hieskoivu), **Corylus_av** (pähkinäpensas), **Fraxinus_e** (saarni), **Malus_sylv** (metsäomenapuu), **Picea_abie** (kuusi), **Pinus_sylv** (mänty), **Prunus_pad** (tuomi), **Populus_tr** (haapa), **Quercus_ro** (tammi), **Salix** (pajut, pl. raita), **Salix_capr** (raita), **Sorbus_auc** (pihlaja), **Tilia_cord** (lehmus), **Ulmus_glab** (vuorijalava), **Ulmus_laev** (kynäjalava), **Muu_Puu** (jos ilmoitettu muu puuksi tulkittu laji):

Tieto puulajien esiintymisestä ja osittain niiden keskinäisistä runsaussuhteista. Kysymysmerkkejä (?) lukuun ottamatta kaikki erilaiset täytöt puulajisarakeissa voidaan tulkita tiedoksi ko. puulajin esiintymisestä alueella.

Puulajien kirjaamisessa on ollut inventoinnissa suurta vaihtelua inventoijien kesken. Yleisin merkintätapa on ollut pelkkä rasti (x), joka tarkoittaa puulajin esiintymistä alueella ilman tietoa sen runsaudesta. Kirjaus "L" on digitoinnissa käytetty kirjaustapa, joka kertoo, että kyseisellä kohteella puulajien kaikki kirjaukset olivat tyyppiä "x" eli pelkkä listaus puulajeista. Muita käytettyjä kirjaustapoja ovat olleet mm. numeerinen runsausasteikko (yleisimmin 1–7), osuus puustosta prosentteina (esim. 80 %) sekä putkilokasveilla yleisesti käytetty runsausasteikko:

cpp hyvin runsas, cp runsas, st cp suhteellisen runsas, sp sirotellusti, st pc suhteellisen niukasti, pc niukasti ja pcc hyvin niukasti

Joissakin tapauksissa eri kirjaustapoja on myös yhdistetty, jolloin merkintä voi olla esim. "x pcc". Viime kädessä merkintöjen tarkoitusta on selvitettävä inventointilomakkeilta.

LuTU_lehto (string): Kuvion tiedoista tulkitut luontotyyppien uhanalaisuusarvioinnissa (LuTU) käytetyt lehtotyytit tyyppiniminä, esim. "Lehmuslehdot" tai "Tuoreet keskiravinteiset lehdot". Usein samalla alueella useita tyyppisiä, jolloin tyyppinimet erotettu puolipisteellä. Arvoina myös "Ei lehtotyyppitietoa" ja "Muu luontotyyppi". LuTU-lehtotyytit ks. <https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/handle/10024/161234> > Osa 2.6 Metsät.

Lehtipuuva (integer): Kuvion tiedoista tulkittu lehtipuuvaltaisuus:

1 = puustotiedoista tulkittu lehtipuuvaltaiseksi

2 = kasvillisuuskuvauksessa mainittu alue lehtipuuvaltaiseksi,

9 = tietojen perusteella lehtipuuvaltaiseksi tulkittu kohde, jonka aluerajaus kuitenkin summittainen tai epäuskottavan laaja (ei pidä käyttää jatkossa lehtipuuvaltaisena)

rTrLh (integer): Kuvion tiedoista tulkittu tuoreen runsasravinteisen lehdon esiintyminen kuviolla (0 = ei, 1 = esiintyy)

rkTrLh (integer): Kuvion tiedoista tulkittu tuoreen keskiravinteisen lehdon esiintyminen kuviolla (0 = ei, 1 = esiintyy)

TrLh (integer): Kuvion tiedoista tulkittu tuoreen lehdon esiintyminen kuviolla (0 = ei, 1 = esiintyy)

rKuLh (integer): Kuvion tiedoista tulkittu kuivan runsasravinteisen lehdon esiintyminen kuviolla (0 = ei, 1 = esiintyy)

kKuLh (integer): Kuvion tiedoista tulkittu kuivan keskiravinteisen lehdon esiintyminen kuviolla (0 = ei, 1 = esiintyy)

KuLh (integer): Kuvion tiedoista tulkittu kuivan lehdon esiintyminen kuviolla (0 = ei, 1 = esiintyy)

rKsLh (integer): Kuvion tiedoista tulkittu kostean runsaravinteisen lehdon esiintyminen kuviolla (0 = ei, 1 = esiintyy)

kKsLh (integer): Kuvion tiedoista tulkittu kostean keskisaravinteisen lehdon esiintyminen kuviolla (0 = ei, 1 = esiintyy)

KsLh (integer): Kuvion tiedoista tulkittu kostean lehdon esiintyminen kuviolla (0 = ei, 1 = esiintyy)

CorylusLh (integer): Kuvion tiedoista tulkittu tuoreen runsaravinteisen lehdon esiintyminen kuviolla (0 = ei, 1 = esiintyy)

JalopuuLh (integer): Kuvion tiedoista tulkittu jalopuulehdon esiintyminen kuviolla (0 = ei, 1 = esiintyy)

Lehtolyh (string): Kuvion tiedoista koottu (osin tulkitsemalla) kuviolla esiintyvät lehtokasvillisuustyyppit luetteloksi lyhenteinä (esim. "HeOT, OMaT").

3 Prosessointi

Työn tavoitteena oli saattaa 1980- ja 1990-luvuilla tehtyjen lehtoinventointien tiedot paperiarkistosta digitaaliseen muotoon ja soveltuvilta osin paikkatiedoksi.

Lehtojensuojeluohjelman arkistokansiot (19 kpl) lainattiin Suomen kansalliskirjastosta Sykeen talvella 2021. Suurin osa lomakkeista oli käsin ja epäselvästi kirjoitettuja, joten skannaaminen tekstintunnistuksella ei onnistunut, vaan lomakkeet skannattiin kuvana. Sivut skannattiin mahdollisimman tarkkarajaisesti, mutta monet käsin kirjoitetut tekstit ylsivät niin lähelle sivujen reunaan, että skannauksiin jäi reunamerkkien osalta puutteita.

Kartoille rajatut inventoidut kuvat digitointiin ja kuvioihin liittyvät tiedot tallennettiin attribuuttitiedoksi. Lehtolomakkeilta tallennettiin kohteen tunnistetietojen lisäksi yleensä lomakkeiden ensimmäisen sivun alkuun kirjatut (osa-alueittaiset) tiedot lehtotyypeistä, kivisyydestä, sammalten peittävydestä, kosteusoloista ja kaltevuussuunnasta sekä luokitusarvosta ja myös tiedot puustosta, jotka poimittiin erikseen lajilomakkeilta.

Digitointivaiheen jälkeen aineistoon lisättiin tulkittua tietoa lehtotyypeistä.

Liite 1. Aineistossa käytetyt kasvillisuustyyppien koodit, lyhenteet ja nimet (digitoinnin yhteydessä tehtyä tulkintaa):

1.1.1.a	Isoalvejuurivaltainen saniaislehto
1.2.1	Karumpi tuore lehto
A1	Filices- eli saniaistyyppin lehto
B1	Tuore Sanicula-tyyppin lehto
B2	Tuore Dentaria-Lathyrus-tyyppin lehto
B3	Tuore Corylus-Aegopodium -tyypin lehto
CaL	todennäköisesti väkäsammalletto (Campylium-letto)
C1	Kuiva MeLat-tyypin lehto
CiT	Pohjansinivalvattityypin kostea keskiravinteinen lehto
CLhK	ei tiedossa (jokin lehtokorpi)
CorAegT	Kiurunkannus-vuohenputkityypin tuore runsasravinteinen lehto
DeMT	Metsälauha-mustikkatyyppin tuore kangas
Elä	Eutrofinen lähteikkö
EuLä	Eutrofinen lähteikkö
Filices	Saniaisvaltainen kostea lehto
Filipendula-T	Mesiangervotyyppin kostea runsasravinteinen lehto
FLhK	Saniaisvaltainen lehtokorpi
FT	Filices-tyyppi, saniaisvaltainen kostea lehto
FT Aff femina)	Hiirenporrasvaltainen kostea keskiravinteinen saniaislehto (Aff = Athyrium filix-
FT Dipl	Myyränporrasvaltainen kostea runsasravinteinen saniaislehto
FT Matt	Kotkansiipivaltainen kostea runsasravinteinen saniaislehto
GDT	Kurjenpolvi-imarretyyppin tuore keskiravinteinen lehto
GFiT	Metsäkurjenpolvi-mesiangervotyyppin kostea runsasravinteinen lehto
GFT	ei tiedossa
GMT	Kurjenpolvi-mustikkatyyppin lehtomainen kangas
GOFiT	Metsäkurjenpolvi-käenkaali-mesiangervotyyppin kostea runsasravinteinen lehto
GOMaT	Kurjenpolvi-käenkaali-oravanmarjatyyppin tuore keskiravinteinen lehto
GOMT	Kurjenpolvi-käenkaali-mustikkatyyppin lehtomainen kangas
GOPaT	Kurjenpolvi-käenkaali-sudenmarjatyyppin tuore runsasravinteinen lehto
GORT	Metsäkurjenpolvi-käenkaali-lillukkatyyppin tuore runsasravinteinen lehto
GT	Metsäkurjenpolvityypin tuore runsasravinteinen lehto
HeOT	Sinivuokko-käenkaalityypin tuore runsasravinteinen lehto
KoL	Koivuletto

KuMK	ei tiedossa (mahdollisesti kurjenpolvi-mustikkakorpi)
KäKuMK	Käenkaali-kurjenpolvimustikkakorpi
LhK	Lehtokorpi
LhTM	ei tiedossa (mahdollisesti lehtomainen tulvametsä)
LK	Lettokorpi
LLhK	ei tiedossa (mahdollisesti lettomainen lehtokorpi)
LLTM	ei tiedossa (jokin tulvametsä)
LR	Lettoräme
LuLhk	Luhtainen lettokorpi
LuRhK	Luhtainen ruohokorpi
LuRuK	todennäköisesti luhtainen ruohokorpi
LäL	Lähdeletto
LäLhK	Lähteinen lehtokorpi
LäRhK	Lähteinen ruohokorpi
MeEuLä	Meso-eutrofinen lähde/lähteikkö
MeLaT	Nuokkuhelmikkä-linnunhernetyypin kuiva runsasravinteinen lehto
MeLä	Mesotrofinen lähde/lähteikkö
MeNK	Mesotrofinen nevakorpi
MeSK	Mesotrofinen sarakorpi
MeSR	Mesotrofinen sararäme
MK	Mustikkakorpi
MkK	Metsäkortekorpi
MrK	Muurainkorpi
MT	Mustikkatyyppin tuore kangas
OFiT	Käenkaali-mesiangervotyyppin kostea runsasravinteinen lehto
OMaT	Käenkaali-oravanmarjatyyppin tuore keskiravinteinen lehto
OMT	Käenkaali-mustikkatyyppin tuore lehtomainen kangas
OPaT	Käenkaali-sudenmarjatyyppin tuore runsasravinteinen lehto
ORiL	ei tiedossa
ORT	Käenkaali-lillukkatyyppin tuore runsasravinteinen lehto
PuViT	Imikkä-lehto-orvokkityypin tuore runsasravinteinen lehto
RenK	ei tiedossa
RhK	Ruohokorpi
RL	Rämeletto
RuK	Todennäköisesti ruohokorpi

SaK	Saniaiskorpi
SaLhK	Saniaislehtokorpi
SanK	Saniaiskorpi
SanK Ath	Hiirenporrasvaltainen saniaiskorpi
SanK Pheg	Korpi-imarrevaltainen saniaiskorpi
SanLhK	Saniaislehtokorpi
ScRiL	Lierosammalrimpiletto (Scorpidium-letto)
TM	Tulvametsä
ULhK	ei tiedossa (jokin lehtokorpi)
VK	Varsinainen korpi
VLhK	ei tiedossa (jokin lehtokorpi)
VLLK	ei tiedossa (jokin lettokorpi)
VLR	Varsinainen lettoräme
VT	Puolukkatyyppin kuivahko kangas
WaL	Kirjoletto (Warnstorffii-letto)